

med en sådan tilladelse, gælder afværgepligten efter § 41 b, stk. 1-3, heller ikke. En i lovgivningen tilladt udtømning sidestilles med den foreslåede bestemmelse med en udtrykkelig tilladt udledning. Som et eksempel herpå kan nævnes, at skibe i medfør af bekendtgørelse nr. 485 af 15. juni 1999 under opfyldelse en række nærmere bestemte betingelser gerne må udtømme olie svarende til 15 ppm (15 liter olie per en million liter vand) i den eksklusive økonomiske zone. En sådan udtømning vil i havmiljøloven skulle betragtes som udtrykkelig tilladt, og vil fritage den ansvarlige for at bære omkostningerne ved afværgeforanstaltningerne, såfremt tilførslen til havet medfører en miljøska- de.

Med bestemmelsen i stk. 2 gennemføres direktivets artikel 8, stk. 3, litra a og b, om lempelser fra direktivets ubetingede ansvar for forebyggelse af en overhængende fare for en miljøska- de.

Foreligger der en overhængende fare for, at en miljøska- de indtræffer, har den ansvarlige således ikke pligt til at forebygge den, såfremt den ansvarlige kan godtgøre (skyldbaseret ansvar med omvendt bevisbyrde), at faren er forvoldt af tredjemand, og at faren er indtrådt til trods for, at der er truffet passende sikkerhedsforanstaltninger, eller at miljøska- den er opstået til trods for at man har overholdt en ufravigelig forskrift, herunder et påbud. Undtagelsen gælder dog ikke, hvis påbudet eller forskriften skyldes vedkommendes egen uforsvarlige adfærd.

Er der indtrådt en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, og den ansvarlige for driften kan godtgøre, at han ikke er pligtig til foretage afværgeforanstaltninger i henhold til § 41 c, består adgangen og pligten til at foretage beredskabs- og bekæmpelsesforanstaltninger uændret efter bestemmelserne i bl.a. kapitel 11, ligesom ansvaret for beredskabs- og bekæmpelsesomkostningerne skal bedømmes ud fra havmiljølovens § 44. Uanset § 41 c består der også fortsat en forpligtelse for den ansvarlige for driften til at foretage akut umiddelbar afværge i overensstemmelse med almindelige regler uden at skulle afvente en myndighedsafgørelse først. Skibes egne afværgeforanstaltninger kan fx være, at eventuelle huller i skibet lukkes ved hjælp af dykkere, tanke tømmes for olie inden bjærgning og/eller skibet bjærges.

Til § 41 d

Med den foreslåede bestemmelse gennemføres direktivets artikel 5, stk. 3, litra a, og artikel 6, stk. 2, litra a, vedrørende myndighedens ret til at kræve oplysninger fra den ansvarlige til brug for vurderingen af, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare for en miljøska- de, der skal behandles

efter lov om miljøska- de. Med den foreslåede bestemmelse kan miljøministeren på ubetinget grundlag påbyde den ansvarlige at fremkomme med alle nødvendige oplysninger til brug for ministerens vurdering af, hvorvidt der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor. Den ansvarlige for de erhvervs- mæssige aktiviteter kan herunder påbydes for egen regning at udtage prøver, foretage analyser og undersøgelser m.v., jf. 2. pkt.

Adgangen til at udstede påbud skal administreres i overensstemmelse med de almindelige forvaltnings- retlige principper og grundsætninger, herunder proportionalitetsprincippet. Myndigheden skal således f.eks. være opmærksom på, at der skal være proportionalitet mellem omfanget og udgiften til den påbudte foranstaltning og omfanget og arten af den miljøska- de eller overhængende fare herfor, der konkret tilsigtes forebygget eller afhjulpnet.

Tilsynsmyndighedens påbud efter bestemmelsen kan påklages til Miljøklagenævnet.

Om forholdet til § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb, se de almindelige bemærkninger punkt 3.1.10.

Til § 41 e

Bestemmelsen vedrører alene skibe.

Når der indtræder forurening af havet fra et skib med olie eller kemikalier, vil forsvaret oftest umiddelbart efter forureningens indtræden indhente sikkerhedsstillelse efter havmiljølovens § 44 for forsvarets udgifter til beredskabs- og bekæmpelsestiltag. Anmodningen om sikkerhedsstillelse vil – i overensstemmelse med § 44 – blive givet til den registrerede ejer af skibet. En sådan anmodning om sikkerhedsstillelse vil som udgangspunkt blive givet i tiden inden stillingtagen til, om der foreligger en miljøska- de eller en overhængende fare herfor. Som udgangspunkt vil forsvaret derfor ofte have en sikkerhedsstillelse med hjemmel i havmiljølovens § 44, som er stillet af den registrerede ejer. Når det fastlægges, at der er tale om en miljøska- de, vil en sådan sikkerhedsstillelse skulle stilles efter reglerne i de foreslåede bestemmelser § 41 e, stk. 2 og 3, jf. nedenfor, hvor kravet rettes mod den ansvarlige for driften af skibet og med mulighed for at kræve sikkerhedsstillelse af den registrerede ejer, indtil sikkerhed bliver stillet af den ansvarlige for driften af skibet.

Når den registrerede ejer har stillet sikkerhed efter havmiljølovens § 44, og der efterfølgende viser sig at foreligge en miljøska- de eller en overhængende fare herfor, vil den registrerede ejer fortsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 3, jf. nedenfor, skulle